

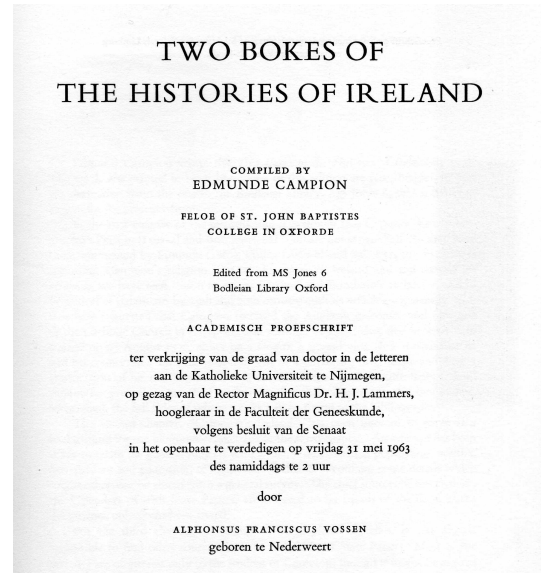
Evolutie en revolutie

Nederweertenaar Adrie Mackus promoveerde op 10 juni 2013 aan de Technische Universiteit Eindhoven tot doctor in de Technische Natuurkunde. Zijn proefschrift kreeg de eervolle vermelding 'cum laude' (met lof), een vermelding die slechts wordt toegekend aan de vijf procent beste proefschriften. Met zijn onderzoek naar fabricagemethoden voor computerchips waarbij materialen atoom voor atoom worden opgebouwd, staat hij aan de wieg van een technologische revolutie.

De promotie van Adrie Mackus tot doctor is de meest recente in een niet bijster lange rij van gepromoveerde dorpsgenoten. Het volgen van een universitaire studie, laat staan promoveren, was vroeger voor de meeste Nederweertenaars niet weggelegd. Het onderwijs bleef tot aan de invoering van de schoolplicht vaak beperkt tot de zondagschool. Hier werd de elementaire kennis van lezen en schrijven bijgebracht. Voor leden van de meer gegoede families lagen vervolgoopleidingen, vaak aan de Latijnse School (het latere Bisschoppelijk College) in Weert, binnen bereik. Ook ging men naar de seminaries van Roermond, Geel (B) en Rolduc. Meestal waren de vervolgstudies gericht op het priesterschap. De Nederweertenaars volgden hun universitaire studie vooral in Leuven en later ook aan de jongere universiteiten van Nijmegen, Harderwijk, Delft en Eindhoven. Sommigen voltooiden hun academische opleiding met een proefschrift, letterlijk een schriftelijke 'proeve' van bekwaamheid, en verkregen zo de doctorstitel.

De keus aan studies beperkte zich aanvankelijk vooral tot godgeleerdheid en rechten, maar maakte een evolutie door tot medicijnen en betawetenschappen. Bèr Gubbels werd in 1955 doctor aan de universiteit van Nijmegen. Fons Vossen promoveerde in 1963 tot doctor in de letteren aan dezelfde universiteit. In recentere jaren promoveerden Nederweertenaars ook in de technische wetenschappen.

De inschrijvingsregisters van studenten aan de Universiteit van Leuven zijn vrijwel allemaal bewaard gebleven. Uit deze registers blijkt dat de eerste Nederweertenaar die in Leuven werd ingeschreven Jan van de Brant heette. Dat was in 1512. Twee jaar later volgde dorpsgenoot Adriaan Claassen. Beiden studeerden daar gelijktijdig met Erasmus van Rotterdam, de later wereldberoemd geworden humanist en wijsgeer. In de inschrij-

Titelpagina van het proefschrift van Fons Vossen (1963) over de Engelse geschiedschrijver Edmund Campion.
Archief SGN.

vingslijsten zijn veel bekende Nederweertse familienamen herkenbaar zoals o.a. Didden, Mooren, Geene, Blockx, van Roij en Luijten. Tussen 1600 en 1800 waren er elk studiejaar wel één of meer Nederweertenaars aan het studeren in Leuven, ook toen al een echte studentenstad. Een enkele Nederweertenaar viel er op door zijn buitengewone studieprestaties. Eén ervan was Michael Janssens (1747-1797). Hij werd in 1766 uitgeroepen tot 'primus', een bijzonder grote eer die wel eens wordt vergeleken met de hedendaagse Nobelprijs. Later werd hij docent in het seminarie van Mechelen en hij was daarna 20 jaar pastoor in Schorisse in Vlaanderen. In 1789 was Janssens een van de aanstichters van de Brabantse Revolutie tegen de keizer van Oostenrijk. Deze opstand leidde op haar beurt tot de Franse Revolutie. In die zin zijn ze vergelijkbaar, Mackus en Janssens: beiden gelauwerd voor hun universitaire topprestaties, maar ook beiden aan de vooravond van een revolutie.